

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Joaquim Pairó | En Quimet Pairó, fill de Vilaür i cap de sala de l'Hotel Duran, va morir l'octubre passat a vuitanta-tres anys. Amb catorze havia entrat a l'establiment del carrer de Lasauca com a grum i va arribar a ser el màitre del restaurant al llarg de quasi mig segle. Recentment i ja jubilat, amb en Josep Valls el vam tractar més sovint mentre fèiem el llibre *La vida a Can Duran*. Van ser unes converses que vam aprofitar amb interès perquè ens va fer saber (i de primera mà) inacabables ets i uts de l'ofici i de la casa degana en hostaleria de Figueres. Moments d'especial interès de la seva vida professional van ser quan va tractar Dalí (i Gala) quan el pintor feia estades a la casa mentre es condicionava el seu museu; en aquells moments segurament va ser qui més directament i amb més complicitat, propera i quasi íntima, el va conduir: sabia els gustos, les fixacions i les manies del fill del notari.

El xoriguer petit | A l'Alt Empordà estem sempre atents a vetllar per la supervivència de les espècies més o menys indígenes en perill d'extinció. Ja hem descrit en aquestes cròniques els esforços de Colera i Portbou per salvar dues tortugues, la llaüt i la babaua. Avui tocarem el cas del xoriguer petit, ara que els experts es feliciten perquè a la comarca acaba de superar l'etapa de supervivència com a espècie. Es tracta d'un falcònid que no hem de confondre amb el seu germà gran, el xoriguer comú, més gros, i que practica l'efecte helicòpter amb les ales (també dit *fer*

>> *Dos xoriguers petits sobre una caixa niu.*
(FOTO: GENERALITAT DE CATALUNYA)

l'aleta i a Mallorca, *fer l'esperit sant*) abans de projectar-se sobre la víctima —una rata, un ocelllet... El xoriguer petit, d'activitat cinegètica més modesta, s'alimenta d'insectes i fins fa poc es considerava extingit. Avui, però, n'hi ha noranta-cinc parelles a l'Alt Empordà i setanta-cinc a Lleida, unes xifres que, segons el Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, permeten afirmar que el depredador ha assolit la viabilitat i no necessita més ajuda. La campanya de salvació del xoriguer petit ha consistit a instal·lar caixes niu a les torres elèctriques (altrament tan letals per a altres espècies) perquè hi niïn, s'hi reproduïxin i es protegeixin dels depredadors terrestres.

Lladres a Garrigàs? | Els Mossos van detenir un lladre dels dos que van enxampar (l'altre se'ls va escapar) mentre assaltaven un camió a l'àrea de servei de l'AP-7. Com que l'establiment es va construir dins el terme municipal de Garrigàs, les cròniques han explicat que els malfactors havien robat a Garrigàs. Potser caldria establir algun acord periodístic quan té lloc algun esdeveniment noticable en aquestes terres de ningú que en realitat són, per exemple, les àrees de servei de les autopistes, per deixar en silenci el territori municipal concret sobre el qual van ser edificades (i del qual són aïllades amb tela metàl·lica). Que «han robat a Garrigàs», posem, s'hauria de deixar només quan l'acció tingui lloc a les cases, als carrers o als masos del municipi. Si no, algun dia la premsa podria noticiar que l'astronauta X va patir un cobriment de cor a Garrigàs si resulta que en el moment de l'incident la nau sideral passava —avui dia es pot precisar tot— per sobre del municipi.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

Mig segle del Manifest de les Gavarres | Fa cinquanta anys que, després de nombroses manifestacions ciutadanes, va veure la llum el Manifest de les Gavarres, un compromís que va arrencar

>> *Un moment de la commemoració dels cinquanta anys del Manifest de les Gavarres.*
(FOTO: DIPUTACIÓ DE GIRONA)

de la gent del territori i que va arribar fins a les instàncies polítiques. Un miler de persones es van reunir a Romanyà de la Selva (terme de Santa Cristina d'Aro) per tirar endavant el compromís i per crear l'Associació d'Amics de les Gavarres, una entitat que va lluitar de manera continuada a favor de la preservació de l'espai fins que es va dissoldre, a finals dels anys noranta del segle passat. El 1992, l'associació va aconseguir que les Gavarres fossin declarades espai natural protegit i, el 1998, com a derivació de tot aquest moviment, es va constituir el Consorci de les Gavarres. Fa uns mesos, el Consorci i la Diputació de Girona (l'organisme depèn d'aquest ens) van voler recordar aquests cinquanta anys de feina per preservar el patrimoni del massís amb un acte protocol·lari a Romanyà de la Selva, en el marc de la primera edició del Mercat Gastronòmic i Artesanal de les Gavarres. La commemoració va incloure una ponència del prestigiós catedràtic d'economia Joan Cals i Güell, redactor del manifest, fundador de l'entitat Amics de les Gavarres i l'Ardenya, i un dels impulsors del Debat Costa Brava de 1976. Durant la commemoració, a la qual van assistir representants d'algunes institucions, es va fer evident que la conservació de les Gavarres encara té reptes al davant, sobretot pel que fa a la convivència entre l'activitat humana i el patrimoni del massís. S'han fet moltes passes per situar les Gavarres al lloc que els correspon com a espai de natura, cultura i història, però potser seria el moment de començar a pensar en la declaració de parc natural, atesa la importància ecològica i social d'aquest territori.